

Mnohé aktivity v rámci medzinárodnej spolupráce si vyžadujú zabezpečenie nemalých finančných prostriedkov, s ktorými sa v oficiálnom rozpočte fakulty nepočíta. Aj preto, že naši zástupcovia fakulty v orgánoch STU pri pridelovaní finančných prostriedkov majú často problém na univerzitnom fóre vysvetliť špecifickosť architektonického školstva. Architektúra si pre výchovu svojich elérov vyžaduje svoje. Získavanie informácií, medzi ktoré patria aj zahraničné študijné cesty, nie sú dnes nenáročnou polohou. Avšak egyptské pyramídy, alebo grécku Akropolu nám do vestibulu fakulty nikto nedovozie. Musíme sa vybrať za nimi sami, aby sme pochopili ich jedinečnosť v kontexte s prostredím, v ktorom sú osadené.

Stojíme na konci storočia a na prahu nového tisícročia. Sme jednou z generácií, ktorá má to šťastie byť pri tejto historickej udalosti. Kladieme už dnes základy pre fakultu architektúry tretieho tisícročia. Aká bude jej architektúra vo svetovom kontexte, ktorá bude dielom už ďalších generácií jej pedagógov? Nesieme už dnes zodpovednosť za jej budúcnosť nie ako štátne zamestnanci, ale ako dnes povolaní vykonávať profesiu pedagógov. Som si plne vedomý tejto zodpovednosti. A čo vy, moji kolegovia kantori?

*

Doc. Ing.arch. akad.arch. Ivan Gürtler, FA STU, Katedra architektonickej tvorby budov pre administratívu, školstvo, obchody, služby a dopravu.

EXPERIENCES FROM SEVEN YEARS OF TEACHING AT THE FA STU, WHAT TO DO IN THE FUTURE

By Ivan Gürtler

The FA STU has a monopolistic status in Slovakia. This is connected with the problems of university education for architects in our country. A solution is possible by the following steps: a) to decentralize by establishment of a new school of architecture in Slovakia, e.g. in Košice, b) to adapt the curriculum so that it would be possible to give flexible solutions to the pressing problems of practice, c) the length of the six-year study should be compatible with that of foreign universities, d) to introduce the postgraduate-diploma study in the third grade level for better professional orientation and attestation, e) to connect the activities of the FA STU with practice and introduce circulation of the top professionals from the field to the pedagogical process and research at the FA STU, f) to open the FA STU abroad in the form of broader cooperation with foreign schools of architecture in order to improve the quality of the pedagogical process and to gain professional experience.

Juraj Havaj

MODEL ŠTÚDIA NA FA STU

Spoločensko-ekonomický obrat považovaný za nežný, priniesol do všetkých oblastí života spoločnosti obrovské zmeny. Bokom nezostalo ani vysoké školstvo a teda ani Fakulta architektúry STU.

Medzičasom sa stala z vysokej školy technickej, technická univerzita, pribudlo študentov aj poznania. V snahe prispôsobiť sa svetu, resp. byť kompatibilný s inými školami, štúdium na STU, aj na Fakulte architektúry sa čo do rozsahu hodín skrátilo, stalo sa samostatnejšie a voľnejšie, čo na druhej strane vyžaduje od pedagógov, ale hlavne od študentov podstatne viac sebadisciplíny.

Model štúdia na FA dnes predpokladá dvojstupňové štúdium: I. stupeň s trvaním 4 rokov tvorí tzv. bakalárské, viac-menej všeobecné architektonické štúdium, II. stupeň v trvaní 2 rokov zase tzv. magisterské štúdium, ktoré sa zameriava na určitú problematiku a študent sa venuje zameraniu celé dva roky.

Nielen ja osobne vidím v tomto memente určitý rozpor. Ako všetci vieme, v nedávnej minulosti existovali u nás veľké špecializované projekčné ústavy. Tie by boli špecialistov, ktorí sa celé roky na ich problematiku zameriavalí, zaiste s radosťou privítali.

Žiaľ, dnes v trhových podmienkach je spoločenská objednávka iná. Architekt by mal byť čo najväčšej stranejšie pripravený. Z vlastnej praxe, ale najmä zo styku s našimi absolventmi viem, že architekt musí robiť raz to, raz ono. Ak chce prosperovať, musí do konkurov, a tam musí preukázať všeestrannú pripravenosť. Hoci aj touto formou sa, prirodzene, postupne určitá časť vypracuje na špecialistov. Možno by tu mal byť pre špecializáciu ďalší tretí, postgraduálny stupeň štúdia.

Ak by mal byť nás absolvent čo najväčšej stranejšie pripravený, mal by, rovnako ako pri štátniciach, preukázať schopnosť spracovať diplomovú prácu na ľubovoľnú tému, hoci aj z oblastí výrobných budov. Spôsob losovania diplomových tem v minulosti na našej fakulte už bol. Zrejme to nie je dostatočne demokratické, pravda, ak by nás absolvent tému diplomovej práce vopred nepoznal, pripravoval by sa na ňu čo najväčšej stranejšie a tak najväčšej stranejšie by sa pripravil aj pre budúcu prax. Na našej fakulte bolo v minulosti veľa dobrých a vo svete dodnes zaužívaných praktík, napr. úplná samostatnosť pri vypracúvaní diplomového projektu a pod. Vieme, že existujú ešte vo svete aj tzv. majstrovské architektonické školy, kde profesor "osobnosť" vychováva dôsledne vybraný malý počet študentov, takpovediac na svoj obraz. Nie je to však

pripad našej fakulty, hoci určité, viac-menej živelné, náznaky aj na našej fakulte nesporne sú.

Dnes si musíme uvedomiť, že terajších našich študentov, resp. absolventov pripravujeme už pre ďalšie tisícročie. Ako optimistom nám zostáva len dúfať, že v prvej polovici 21. storočia bude prežívať stavebníctvo a architektúra konjunktúru, že sa budú stavať a rekonštruovať všetky druhy budov vrátane výrobných.

Okrem iného, jedným z hlavných rozdielov medzi rozvojovými a rozvinutými krajinami je rozvinutá vlastná priemyselná výroba.

*

*Doc. Ing.arch. Juraj Havaj, CSc., FA STU,
Katedra výrobných a inžinierskych stavieb*

THE MODEL OF THE STUDY AT THE FA STU

By Juraj Havaj, Associate Prof.

The Faculty of Architecture introduced two grade levels of study. During the four-year bachelor study, the student obtains a general knowledge in the sphere of architecture and during the next two years of master study he/she specializes in a particular field of architecture. There is a little interest in the less attractive, but very necessary branch dealing with buildings for production. On the contrary, the socio-economic reality requires a universally prepared architect, able to solve and design any kind of architecture, including the production and engineering of buildings.

Pavel Lichard

AKTUÁLNY STAV ODBORU U3 - KRAJINNÁ A PARKOVÁ ARCHITEKTÚRA

Odbor nie je doposiaľ akreditovaný. Návrh na akreditáciu tu je. Platná legislatíva - teda zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, zákon o životnom prostredí, o jeho jednotlivých zložkách, zákon o ochrane prírody a krajiny, o ochrane pamiatok a kultúrneho dedičstva a ďalšie - zakotvujú povinné časti dokumentácie z oblastí pôsobnosti katedry krajinnej a parkovej architektúry. Táto katedra je po rozdelení ČSFR jediným školiacim pracoviskom pre krajinných a parkových architektov so zahrnutím oblastí krajinnej ekológie, týkajúcich sa oblasti architektonickej a urbanistickej tvorby, krajinnej architektúry a krajinotvorby (sú to napr. zo zákona povinné elaboráty ÚSES pre ÚPD, pre oblasť architektonickej tvorby je to súčasť PD o životnom prostredí, či posudzovanie vplyvov výstavby na ŽP, rôzne expertízy a mnoho ďalších dokumentov).

Je tu výrazný prienik aktivít KKPA do aktivít prevažného rozsahu ostatných katedier a pracovísk, na územné plánovanie, stavebný poriadok, výstavbu, ŽP a jeho jednotlivé zložky - pôda, voda, ovzdušie, atď.

Možno uviesť príklad štruktúry odborov napríklad Harvardskej univerzity, ktorá má akreditované odbory: *architektúra, krajinná architektúra, urbaný design*. Príkladov obdobne postavených školských koncepcii je viac.

Dôsledok súčasného stavu, že navrhovaný samostatný odbor U3 Krajinná a parková architektúra nie je dosiaľ akreditovaný, je veľmi nepriaznivý na profiláciu architektov - absolventov najmä s krajinno-ekologickým zameraním. Na odbor U3 sa nehlásia študenti v potrebnej miere, keďže fakulta sama mu zatiaľ (a neprávom) v študijnom programe nevytvára spoločensky adekvátnu vážnosť. Nie je tu možnosť spracúvania komplexných projektov krajinnej architektúry, tvorby parkov ani environmentálneho plánovania. V druhom stupni štúdia sa preto zákonite na predmety U3 hlásia málo študentov a nie sú vytvorené ani podmienky pre podchytenie študentov - absolventov iných príbuzných škôl a odborov na našom odbore štúdia. Je to škoda, lebo odborníkov pre krajinnú architektúru, parkovú architektúru a krajinnú environmentalistiku s postačujúcou hĺbkou kvalifikácie nie je dostatok.

Dnešný stav a spôsoby príjmania nových študentov predurčuje mladým ich orientáciu na dnes akreditované odbory a bráni študentom v záujme o ekologické disciplíny krajinnej a parkovej architektúry.

Cieľová predstava vývoja odboru

V odbore U3 pôsobím od roku 1993, po dlhoročnom pôsobení v oblasti architektúry, urbanizmu, územného plánovania a životného prostredia. Je mi známa závažnosť problematiky krajinnej architektúry a krajinotvorby všeobecne, no aj z hľadiska skorého zaradenia sa Slovenska do štruktúry vyspelejších európskych štátov, do mechanizmov európskej a svetovej ekonomiky.

Myslím si, že slovenská krajina sa v dôsledku vývoja uplynulých desaťročí dostala v závere tohto storocia do stavu, ktorý vyžaduje výrazné nápravné opatrenia práve v oblasti disciplín krajinotvorby, obnovy kultúrneho dedičstva a ekologického auditu. Platné zákony našej spoločnosti zakotvujú povinnosť takýchto nápravných opatrení. malí by byť preto dostatočným fundamentom pre urýchlenie procesu akreditácie krajinnej architektonickej tvorby ako samostatného odboru FA STU.

Cieľovou predstavou odboru U3 je teda jeho urýchlená akreditácia, vedľ vzhľadom na uvedené skutočnosti neexistuje nič, čo by jej malo brániť. Dnes na Katedre krajinnej a parkovej architektúry pôsobí desať odborných pracovníkov (a jeden administratívny). Z toho je päť architektov, dva parkoví inžinieri, jeden krajinný ekológ a dva doktorandi. Katedra má interdisciplinárny charakter a značnú spoločenskú objednávku zo strany miest a obcí, ale aj orgánov štátnej správy a projektovej sféry.

Nitrianska SPU má niekolko rokov Fakultu záhradníctva a krajinného inžinierstva. Za